

ТЕШЊАРСКИ ПЛАСОВИША

ГОДИНА XXX

5. АВГУСТ 2016.

БРОЈ 49

НА ТЕШЊАРСКИМ ВЕЧЕРИМА ПОДИГНУТА ЗАСТАВА ПО ТРИДЕСЕТИ ПУТ

Прваку Србије у рвању Марку Јовановићу припала је част да подигне заставу Тешњарских вечери

НА ТРГУ СТАРИХ ПЕСНИКА

Поларна светлост се слеже на трг иза поноћи
Док се полуград отреса црвених наслага
и рашчијаним перјем прекрива поетесу.
Момци, подно њених ногу, на душак пију
пиво из боца и страст, док збленуто мотре
како се бомбоне котрљају између столова
На тргу старих песника.

Не зна се за случај да је ту неко срео себе
без наде, под месецобраном, за августовских ида,
у неодољивом ветру осмеха и зањиханих бедара,
као једара, залуд је свакоме труд да ту остане стар,
зачитан у досаду и чам, подно поетесиних ногу,
док се бомбоне котрљају између столова
на тргу старих песника.

Ниси ту сам, ни први нити последњи, у сенци поетесе,
триклети боем, Гајдаров, док јој седи уз колена,
срећан због рима које лепршају около, као лептири.
Осмехују нам се обоје из добрих, сетних времена.
Гледају како навиру и огледају се у излозима,
смеју се, плешу саме са собом, очијукају, тајно жуборе
и котрљају се, котрљају бомбоне, између столова
на Десанкином тргу.

Божин Јаневски

ПРОГРАМ ЗА СВЕ УЗРАСТЕ

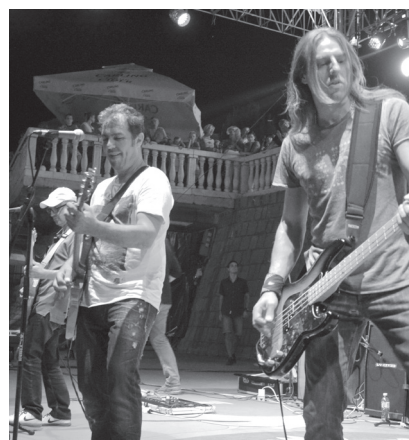
Летњи фестивал у Ваљевоу "Тешњарске вечери" слави тридесет година постојања, временом поставши најзначајнија и најпопуларнија градска манифестација, која већ традиционално окупља велики број посетилаца, како Ваљеваца, тако и госте из земље и иностранства.

„Потрудили смо се да програм "Тешњарских" и ове године буде квалитетан и да не кошта више од прошлогодишње манифестације." – каже председник Савета Фестивала Александар Вујић Суботић. Наравно, ту су и многобројни спонзори, који увек помажу, попут "Ваљевске пиваре", као и других јавних и приватних предузећа, док је из градске касе издвојено два и по милиона динара. Свеукупни "трошак" Фестивала неће надмашити онај од прошле године.

„ЧЕЕЕКАЈ, ЧЕКАЈ МЕ... И ЈА ЋУ ДОЋИ...“

Летња позорница на Колубарском кеју била је опкољена публиком са свих страна. Највише онима двоструко, па и троструко млађим од чувеног београдског бенда, који постоји, свира и пева чак 35 година. И та млада публика пева заједно са Кикијем. Очигледно, он има тај неки „roll“ („У музици има рока, али фали рол“ - има обичај да каже). Основце и средњошколце је некако научио

стиховима речима својих песама. И све су то хитови из неких старијих генерација, које су биле младе у осамдесетим годинама прошлог века, кад су почела нека нова музичка струјања а Југославија још увек постојала. Од тада је много тога нестало, Кики и ПИЛОТИ су опстали и „држе висину“ и до данас. Птица може да буде на (мом) длану а може и да лети. Једноставно и свима јасно.

Б. Ђурић

КОНЦЕРТИ НА ПОКЛОН

Ваљевац Бошко Гајић, који живи када је у Србији на релацији Радобић-Београд, пред Тешњарске вечери организујући турнеје иностраним ансамблима поклатио је граду на Колубари два концерта.

Ансамбл „Слободна степа“ који негује народно уметничко стваралаштво козака Ставропољског краја гостовао је у Србији у оквиру европске турнеје. Ово лето наступили су још у Италији, Републици Српској, Португалији. Стваралаштво Ансамбла представља хармоничан спој жанрова – хорског певања, музике и на-

родне игре које осликавају културу и традицију козака са југа Русије – Дона, Терека, Кубања и потомака Запорошких козака – Црноморских козака.

Музички ансамбл „Мореска Нова“ из града Гравина ин Пуља гостовао је поред Ваљева у Београду у оквиру фестивала БЕЛЕФ и у Кикинди на међународном фестивалу народних оркестара. Њихове песме говоре о љубави и животу сељака јужне Италије. Измамили су аплаузе поред Србије у Шпанији, Грчкој, Француској, Кипру, Тунису, Немачкој, Румунији, Мађарској, Пољској и Аустрији.

GEORGE I. J.
SPOTLIGHTING

ТРИДЕСЕТЕ ТЕШЊАРСКЕ ВЕЧЕРИ ОТВОРИО ГРАДОНАЧЕЛНИК ВАЉЕВА др СЛОБОДАН ГВОЗДЕНОВИЋ

Добро вече Ваљевци и Ваљевке!

Изузетна је част да, као градоначелник града у ком сам рођен, отворим 30. јубиларне Тешњарске вечери, и да се подсетим речи једног од најуспешнијих ваљевских градоначелника "да је Ваљево центар галаксије". Ових дана Ваљево сигурно јесте центар галаксије и центар свих важних збивања, не само за Ваљевце, већ и широм Србије. Али, за нас који волимо Ваљево, овај град је центар галаксије свих 365 дана у години.

Град у ком је историја писана и не престаје да се пише. Од Сече кнезова, од Алексе и Илије, преко славне Ваљевске болнице до многих битака у Другом светском рату, које су обележиле овај град, српску и југословенску историју до "пасоша" за владика Николаја, до почетка вишестраначја... Град, у чијој су околини два велика светитеља, Јустин и Николај. Ово је град који има најмање и највеће село на свету, Лелић, у ком се владика Николај лествицама пео до неба.

И добро је, што се баш овде у Тешњару, који је "срце Ваљева", а о Тешњару ме је све научио мој пријатељ Ради-воје Пиргић који, нажалост, више није међу нама, одржавају Тешњарске, односно, све летње вечери већ 30. пут у Ваљеву.

Зато, нека Тешњарске вечери почну!

ЛИКОВНА ИЗЛОЖБА „ВАЉЕВКЕ И ВАЉЕВЦИ“

Хол Центра за културу домаћин је заједнице ликовне изложбе ВАЉЕВКЕ И ВАЉЕВЦИ, на којој је своје радове представило десетак ваљевских сликара. Стилски и жанровски разнородне, од фигурације до апстракције, оне сведоче, пре свега, о постојању ликовне сцене Ваљева, ма колико она била мало уочиљива. Можда би оснивање градске галерије помогло и подстакло елан ликовњака да чешће излажу, посебно оне млађе ствараоце, којима би требало пружити шансу да их ликовна публика боље упозна.

Уз ветерана Миодрага Ћировића, сликара и графичара, на овој изложби су и слике Јованке Божић, Добриле Марковић, Данијеле Падејски, Лејле Енетах, Даније-

ле и Дејана Богојевића, Миливоја Костића, Миодрага Антонића, Милана Хрњазовића, Војкана Ђурђевића, Жељка Виторовића и Луке Трипковића.

ТЕШЊАР – ЈЕДИНО ОЧУВАНО, ОРИЈЕНТАЛНО НАСЕЉЕ У СРБИЈИ

Насловна прича је већ позната већини наших суграђана јер је Тешњар – стари део Ваљева на десној обали Колубаре то заиста био, па и данас углавном задржава неке од тих, урбанистичких визија. Али он све мање изгледа онако какав је био затечен почетком педесетих година прошлог века. До тада је Тешњар био сасвим занемарен и запуштен, а то је трајало чак више од једног и по века. Остављан је деценијама по страни, али зато и готово нетакнут у свом, надреалном, архаичном облику.

Нова власт, после 2. светског рата, била је заузета прогоном класних непријатеља и одузимањем њихове имовине. У ери обнове земље и нагле индустријализације, под вођством углавном, необразованих, варошких поглавица, власт није имала здраво око за оријенталне вредности, нити осећај или добру вољу да их открива, а није имала ни ту врсту образовања и усмерености да би се бавила некаквим гњилим старинама. Тешњарске, тесане, кривудава сокаке, обалске базаре и низ дрвених ћуприја, ниске учерице од набоја или ћерпича, дућане са ћепенцима и радњице старих заната, укупане испод нивоа калдрмисаних сокака, мрачне крчме и механе са шталама у задњим двориштима одржавали су сами власници и крпили их колико је ко могао. Када су поједине тешњарске газде иоле ојачале, почела су и рушења старих, турских кућица и зидање нових, по европским мерама. Почетком педесетих година

је уочен тај талас уништавања старина, па је пар наших суграђана, са одређеним знањима и образовањем, донела иницијативу да се Тешњар заштити као културно добро првог реда. Иницијатива је упућена тек основаном, Републичком заводу за заштиту културних добара, а потписали су је Боривој М. Јевтић, учитељ и директор Народног Музеја и сликар-сценограф Слободан Јевтић Пулика.

Иницијатива је била усвојена и Тешњар је добио званичну заштиту у виду деловања ваљевске испоставе Републичког завода (давање заштитних, урбанистичких услова), као и непосредни надзор од стране урбанистичког одељења ваљевске општине у смислу издавања грађевинских дозвола и инспекције радова.

Парадоксално, од тог тренутка,

уместо стварне заштите, почело је убрзано нестајање свега оријенталног у том делу насеља и његово претварање у српску варошицу из средине 19 века, са изгледом београдске улице Скадарлија, лаже више од сто година. Надлежне особе су ову прилику искористиле као прави тренутак да се докажу, а можда је и давање дозвола схваћено као ванредни извор личних прихода и томе се нико није опирао. Изгледа да се мислило како ће тако обнављани Тешњар бити и „лепши и старији“ од оног оронулог, турског. Чак ни учене архитекте старог кова нису помислиле (или нису хтеле да се јавно изјасне) да се тако губи најдрагоценији лик једине оријенталне вароши у Србији и њен огроман, туристички и економски потенцијал у будућности. То је изостало у свачијој свести, иако су многе филмације, из године у годину долазиле у Тешњар, где су својом сценографијом, користећи само основне и срећом непроменљиве карактеристике оријенталног, привремено враћале деловима насеља најстарији изглед.

Код Тешњара је најзанимљивије питање како се ту, на северозападу Србије, иначе врло рано ослобођене од Турака, очувала турска варош на четири или пет хектара површине; а доле на југу, који је ослобађан читавих осам деценија касније и толико дуже био под турским упливом, није се очувао ни један једини, оријентални сокак?

Одговор лежи у чудној историји Ваљева. Наиме, оријентални Тешњар – турска варошица је још

од половине 18. – века био насељен Србима из околине. Тако је постао чиста, српска варошица или тачније – српски део турске касабе „Ваљова“. Али како се то уопште догодило и то само овде?

Први аустро-турски ратови око Србије, затекли су Тешњар под именом Ваљова, као малу, турску касабу на десној, мало узвишенијој и чвршћој обали Колубаре. Током тих сукоба, она је била спаљивана, а домаћи Турци прогоњени на југ, да би се враћали после повлачења Аустријанаца и тада би обнављали касабу. Међутим, током дуже, аустријске администрације, од 1718. До 1739. године и покушаја колонизовања заузног дела Србије, овде је, на левој и водоплавној обали Колубаре, претходно исушеној каналима зиданим циглом, поникла аустријска варошица (Valiova, Wailava), грађена по европском плану, са правим, широким улицама које се секу под правим угловима. После пораза Аустрије 1739. и њеном одступању на север, само су се малобројни, домаћи Турци враћали у своју родну касабу, додуше и уз неке новопристигле. Повратници су радије населили добро грађену и знатно комфорнију, а доста очувану, аустријску варошицу. Делом попаљени и сасвим опљачкани Тешњар, на другој обали препустили су Србима из околних села, осим обалског дућана на обалском базару, чији се трагови иначе, још увек виде. Због уских сокака

који су досељеним, сеоским Србима тако тешко падали, свикнутим на широке видике и далеке комшије, да су се заиста осећали стешњено, Тешњар је тек тада и добио своје данашње име.

Током последњег аустро-турског рата (1789), није био рушен од Аустријанаца, због обзира према домаћим Србима од којих су се надали помоћи, али ни од Срба, приликом освајања Ваљева, на Покладе 1804, јер су устаници били из овог краја и већином су имали своје рођаке настањене у Тешњару. О поштеди српског насеља сведочи Матеја Ненадовић у својим „Меморарима“, описујући одлучни, ноћни јуриш устаника кроз Ваљево, на Покладе 1804:

„...Но Кедић и Миливој са грује стјране Ваљева, кад виде вајре испод Ваљева и йламење, они йомисле да је наша војска ударила и са дну Ваљева йочела йалићи, йа један са Вране у српску варош, а груји на Брђане у йурске куће слетише и йочну йалићи Виграк... (Тадашњи Виграк је турско насеље на западном крају турског дела вароши, одмах испод „Пећине“ – данашња Илица).

По ослобођењу, богатији и упливнији Срби – устаници углавном су запосели ново Ваљево и задржали његов основни, европски план, а Тешњарци опет, свој оријентални..

У остатку Србије, ослобађање вароши је ишло другим током, јер

нигде у њима није било довољно хришћанских и угледних Срба-чарширлија да их заштите од беса српских војника који су тако светили Косово. Турске куће су редом пљачкане и паљене и тако је затрвен сваки траг оријента све до јужних граница.

Чак је и у ослобођеном Београду почињена иста, неопростива грешка са старим дућанима и турским кућама које су се могле видети у Дорћолу и у Савамали, све до иза половине 19. века. Рушене су без обзира и на њиховом месту грађене нове, европског изгледа. Стари изглед оријенталног Београда је остао само на графикама старих мајстора, а Скадарлија је већ познији, српски производ, саграђена пошто је била срушена и последња турска кућа на том простору.

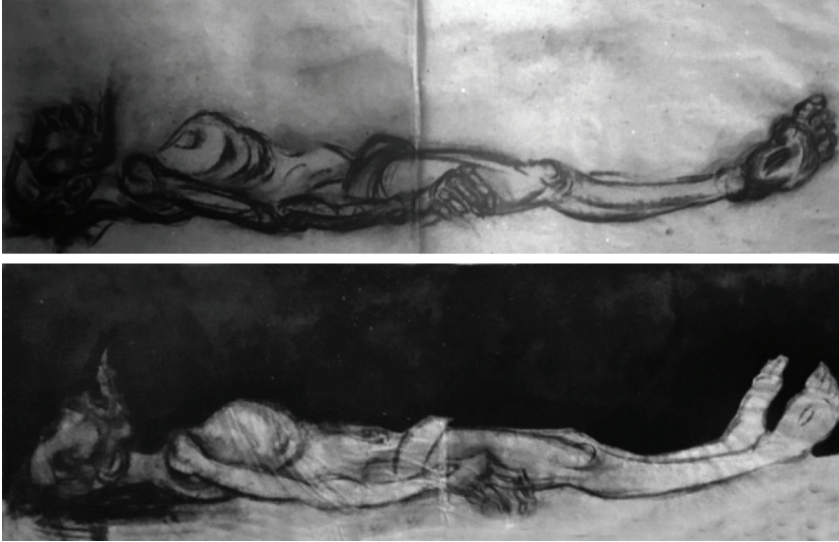
Тако се и стари Тешњар пресељава на радове мајстора сликара и фотографа.

Божин Јаневски

**ТЕШЊАРСКИ
ГЛАСОГОВИ**

МИЛОМИР РОМАНОВИЋ У ОЖИВОТВОРАВАЊУ МОГУЋНОСТИ МОДЕРНОГ ХРИШЋАНСКОГ СЛИКАРА

Често смо у прилици да чујемо неког од савремених сликара како тврди за себе да слика „само једну слику”, што значи да читав свој радни век своди на истражавање у лако препознатљивом занатском маниру, при чему се све његове слике показују као детаљи тог свеобухватног животног дела. Ова констатација не важи за Миломира Романовића: он не слика само једну слику, он не слика само у једном маниру и њега не занима детаљисање. Напротив – он слика узајамно веома стилски и визуелно различите слике крупним и држим, динамичним потезима, који су неопходни фреско-сликару. И попут овога он слика на пространим вертикалним и хоризонталним површинама, али оне нису у Романовићевом случају – зидови некога материјалног храма, него су то простори његове душе као јединог храма који је у савременом сасвим секуларизованом свету остао једина интимна светиња о којој уметник пустињачки самосвојно и аскетски педантно може да води рачуна, те једино о њој и може да полаже рачун пред вишњим судом.

Наиме, тај храм уметникове душе је једино место где он у једном обесвећеном свету може да – самопочистивши се кроз одрицање од искушења његове свеобухватне материјализације и демонизације – ишчекује инспиративну епифанију, те да истражује у отворености и послушности према свим њеним обликовима и садржајно променљивим духовним захтевима. А при том изостаје било какав подстицај за натуралистичким детаљем, јер за њега нема више времена услед страшног апокалиптичког убрзања надахнутог виђења, те услед све бржег кретања руке која га изражава, односно услед прогресивно убрзане динамике слике која настаје тим све држим и држим мануелним потезима.

Тако Романовић осликава просторе своје душе сходно динамичним њиховим духовним изградњама, при чему су његове слике само оностранне тварни знаци овог суштински оностраног и унутрашњег светодуховног раста душе, на који они духовночулно указују и управо се кроз своју посвећеност тој служби – и сами освећују, те опстају као зна-

ци-зраци светости у обесвећеном простору нашег материјалног универзума. Миломир Романовић нам несебично износи из себе на увид те најприсније слике своје нутрине, како би нас увукао у један присни, братски дијалог са собом, а на међусобно изграђивање у љубави према свему добром у оном изворном, божански стваралачком смислу. Али право животно место ових слика је у уметниковој душевној згради, где оне тек у својој прогресивно динамичној узајамној повезаности добијају своје битно, право и потпуно одређење.

Како се слике пакла обично ради упозорења смењгају на спољашњи зид црквене припрате, али и да би остале изван рајски освећеног, те рају посвећеног простора храма, а ипак својом болном супротношћу указивале на потребу радосног уласка у њега – тако и Романовић почиње инферналним сликама девијатног рађања, само да би их испљунуо-избацио из своје душе и за знак да их се крштењски одриче. Оне представљају истовремено запрепашћујући и отрежњујући сусрет са једним спољашњим светом утемељеним на оном подземном, на безданима зла у које се урушавају и у којима се поништавају све људске телесне наде.

Тако нам на самом свом уметничком почетку (у годинама од 1972-75) Романовић показује цртеже *Суманутој еросу* и *Рађања йроклейших*, који никако нису већ по својој пакленој једностраности могли формално израсти у потпуне слике, које се превасходно заснивају на изворној, рајској пуноћи живота.

Ове тамне цртеже, често бојене сивкастим тоновима свих основних боја, осим жуте – замењују у следећим годинама (од 1975-77) слике *Ејзисџеницијалној безнађа* са пастуозним наносима уља по платну, у којима се појављује понеки трачак жућкастих оживака. Оне у својој пастуозности представљају један монументалан, готово скулптуралан, рељефан гест који би могао да води до пуноће живота, а он је искорак из света који сав у злу лежи, издвајање из њега, те истражавање у самоћи, додуше, још увек, односно барем привремено – без икакве

одређене наде, али са слободом од оног елементарног светског зла, која сама по себи даје некакво нејасно, у датом тренутку неизразиво надање, које је као такво само наговештено оним топло-светлим оживцима.

Ако се Романовићеви паклени цртежи, као слике до свог фреско-крокија испране невременима спољњег света, могу лоцирати на спољашњем зиду припрате кроз који води масивни пролаз у цркву његове душе, онда ове слике

Егзистенцијалној дезнађа испуњавају баш тај монументални улаз у саме храмске *Одаје светлих*, које је он сликарски изграђивао од 1977-80. године, да би се у њима следећих година (1979-85) сусретао са *Ликовима*, који су у својој светој апсолутности препознати и ословљени без сувишних атрибута. Рељефна уљана паста је овде већ оживљена читавим слаповима окрепљујуће и надом испуњавајуће златкасте светлости. У ствари, она је као тварни знак нетварне и нестворене божанске светлости главни протагонист драме обожења, која се одвија у овим сликама. Она је та која попут врела издија из целине Христове богочовечанске личности, те божански просветљује и осветљује

тамнину тварног тела, да би отуда спасоносно расветљавајући пала на Христу блиске, пре свега на Његовог претечу Јована. На свим досад поменутим уљима на платну пастуозни рељеф скулптурално динамички изражава апокалиптичку брзину виђења и дочаравајући емоционални покрет надокнађује његову нејасноћу, будући да она не допушта натуралистичко детаљисање у основним цртама.

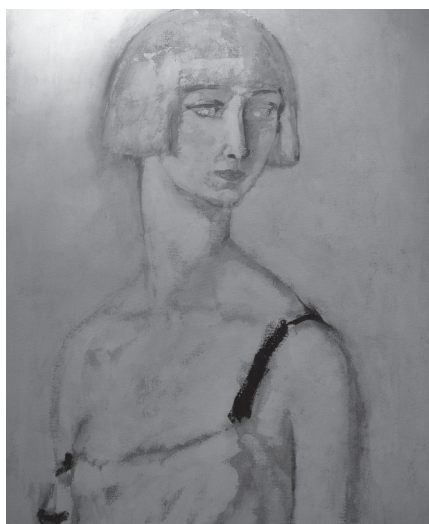
У скицама за монументалне, зидне композиције, које су рађене техником темпере, ту експресивну улогу ће током година од 1985-87. задобити саме чисте основне боје и брзи, крупни потези четкицом, што је случај и са *Портретима* Романовићевих суграђана, насталим у темпери од 1985-1990. године, који својим не ретко карикатуралним уопштавањима покушавају да дају одговор на питање: Ко је мој ближњи и каква је моја одговорност према њему баш онаквом какав је? Ти портрети су управо израз уметникове одговорности за спасавање његових карикатурално несавршених и озбиљно егзистенцијално мучених савременика.

Слутећи велику кризу нашег националног времена Романовић је у

годинама од 1987-90. правио цртеже и уљане слике Христовог *Страндалиштва*, у многоструку се враћајући својој већ описаној употреби уља на платну, само сада уз много јасније истакнуто динамичко садејство цртежа. У периоду издијања и трајања саме југословенске кризе он се удаљава од онога што је већ најавио и авангардно се упушта у симболичко виђење долазећег крсног очишћења и ослепења, што је видљиво из његових *Слика, симбола и одјека* насталих од 1990-95. Експресивни симболички гест је у тим радовима учињен на различите начине. На пример: кроз просецање платна да би се у његовој позадини открила изворна стварност као оностраност, или комбинованом техником која ствари свакодневне употребе осмишљава и овековечује као симболе проласка из овог у метафизички свет. При свему томе, уметничко дело се у целини замрачује, готово до поништења сваке светлости и боје, које постају сувишне, будући да се оно сада предметно показује као спасоносни излаз у други свет. Преостали светли трагови боје имају функцију путоказа у тамни овог дугачког и тамног пролаза.

Миодраг Лома

АРТ ТУРА

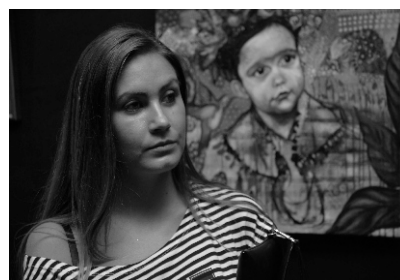
Љубитељи сликарства наших познатих и страних уметника, Паје Јовановића, Саве Шумановића, Марка Челебеновића, Петра Лубарде, Камија Короа, Едуарда Монеа и других, могу да погледају неке од њихових репродукција из збирке Народног музеја у Београду на изложби АРТ ТУРА у Галерији Народног музеја.

ТЕШНАРСКИ
ГЛАСОМЦИ

ТЕШЊАРСКИ ФОТО ЗАПИС 2016.

објективом Ивана Симића

ТЕШЊАРСКИ
ПЛАНОЊА

ТЕУНАРСКИ
ДЈАГОНОЊА

БОЋА БЕРБЕРИН

СЕДАМ ДАНА ПАДАЛА ЈЕ КИША. Ти дани беху маглени, а тмасти облаци ниско су се вукли коритом Колубаре. Киша је упорно цурила кроз маглу па је изгледало да истиче из дрвља и камења. Седмога дана, у недељу, три згурена човека претрчаше с једног пустог тешњарског тротоара на други. Пљували су сва тројица, брзо ходајући, вратова увучених у капуте. Били су црвени у лицу, великих, модрих носева, исколчених очију. Били су слични као да су браћа, као три брата близанца. Њихове сенке муњевито се преломише на уском стаклу мале берберске радње обојене у жуто. На стаклу је било исписано бледим, црвеним словима: *Боћа берберин*. Испод излога стајале су мокре, расходоване биоскопске столице. Једна, од њих три, није имала седиште. Као да су се мало погурали на уском улазу радње, отварајући врата стали су гласно причати. Мали, здепаста берберин, с гомилом пене на кажи-прсту, подиже поглед према њима.

– Где је Боћа? – упита један, извукавши врат и руке из капута. При бледуњавај светлости, указа се његов наказно модри нос, испуњен црним печатима. – Тамо је – одговори уморно берберин и обори своју округлу главу. Просторија је била, као и она светлост у њој, мала, оскудна у намештају и инвентару. Једино су била уочљива два велика, прљава зидна огледала. Испод једног, лавабо је био прекривен пуором, а столица са кожним узглављем била је померена мало удесно од пећи. Један чивилук висео је на посивелом зиду, на супротној страни од огледала. Испод њега налазио се мали сто са белом мермерном плочом, а испод овога, на олајисаном поду, била је картонска кутија пуна пикаваца (пикавци су гашени водом и, вероватно, неко ко је седео за оним лавабоом пуним пухора, бацао их је ту, у картонску кутију), косе и празних дуванских кутија. Она тројица се раскомилише, поскидаше капуте, и тако изгубише ону сличност међусобну. Осим оно-

га са изобличеним носом, у радњу је ушао један плавокос, изразито црвен у лицу, па је лице изгледало као да гори. Онај трећи, ни по чему не би био изузетан сем по дебелим, отромбољеним уснама и коврцавој коси која му је досезала до очију. Једно време су седели и ћутали. Онда, један од њих погледа у белкасту лесонитну преграду што се протезала од зида до зида и уски простор бербернице чинила још ужим. С друге стране, још увек њима неспознате, допирали су шумови; слични напорном људском дисању, потмулом хрипању из груди, или кратким и испрекиданим уздасима. Али, њихови погледи, њихова радозналост били су спречени том белкастом, дрвеном масом испреченом и судбински везаном са целом овом просторијом. То што су чули трајало је само тренутак, већ следећег момента шумови споља разбили су и последњу могућност која би задовољила њихову радозналост за оним лицем тамо, иза лесонитне преграде. Онај црвеног лица устаде и приђе прегради, његова шака као да мало застаде у ваздуху, потом се спусти ка оној страни преграде што је била у сенци и помери рајбер. Уопште се није добијао утисак да се то врата отварају, већ као да је неко добро одмереним ударцем извалио лесонит успевши да сачува апсолутну правилност ивица и да једна страна лесонита остане спојена са осталим његовим непокретним делом. Из оне просторије која се указала отварањем, покуља мрак и задах дуго непроветраваних ствари. Сада су стајала сва тројица на отвору и тако заклањали све тамо унутра, чак и онај мрак. Први је био онај црвени, иза њега су надвиривала она друга двојица. Берберин иза њих није подизао главу.

Полако, привикавајући се на таму, њихове исколачене очи приметише људску прилику на кревету, у мраку, обавијену ћебадима, у која се та прилика као уплепа и тиме предочавала своје бесане ноћи, као и могућност, да јој дани пролазе у

очају и жељи да промени све око себе, а пре свега, да напусти то што је личило, само личило на кревет. Ужарених погледа, сва тројица су улагала напоре не би ли сазнали где је заправо положај главе те људске прилике која се само комешала у тамном, влажном простору; и не би успели да не заблешта бела кожа подлактице која потом потону у мрак до зида; за њом уследи сличан покрет друге руке, па се потом придиже глава, глава сувог лица, кукастог носа, обасута белином са свих страна. По изгледу лица видело се да је то старац, мршав, сув старац обелеле косе и браде. Старац поче с напором да се придиже на лактове, дисање му се убрза и пређе у крклање, пре се чинило да има жељу да пљуне, него да проговори: – Да ли је дан напољу?

– Јесте, Боћа, дан је напољу и пада киша – одговори онај, изобличеног носа.

– Има ли још ракије у флаши? – Три пара очију опазеше поред гомиле `разбацаног веша, до кревета, флашу допола испијену.

– Требало би мало да одспаваш – опет ће неко од оне тројице.

– Питам вас, има ли!

– Још, имаш – одговорише углас сва тројица.

– Ништа јој нисам рекао. Одједном је нестала. Почела се вући са

сваким, то нисам мог'о да дозволим – као да простења прилика у мраку. Поново, испред њихових очију, настаде оне суве, белином обрасле главе.

– Елина је курва – рече неко од њих. Поново онај ропец у мраку, комешање, хрипање из груди, понека мукла псовка и велике очи из таме. Немо, без разлога, мада не и без страха, стајали су и даље на том улазу, спречавајући да мрак из собе-рупе продре, заплусне остали део радње. Опет су само назирали уско-мешано кретање ћебади, пар ногу чија белина најбоље значи положај тела у тами које је, они су то схватили, желело поново да се придигне и да им одговори на оно последње што му је неко од њих рекао. Али, од свега њима уочљивог, најбоље се примећивао тај безгранични напор да се тело како било подигне. Та прилика је, поред уочљивог напора да само мало издигне тело, мумлала, шумела на неки само њој својствен начин. Један дуг, врло дуг уздах учини да они стекоше утисак да је тој прилици у мраку потребно мало оне течности из флаше, – оне човекове проклетине која је на моменте блештала, зависно од малих померања њихових тела на вратима и тако упијала оно мало оскудне светлости која се губила врло брзо

ту на дохвату њихових руку, – или да јој је потребна чаша воде, или онај црно-лакирани, са излизаном дршком од употребе штап оне личности тамо, из оног за њих пакленог простора. И хлеб. И вода. И штап. Све то брзо потону у њиховој свести, при помисли да је то само ракија у питању; и сасвим несхватљиво, врло кратко, приметну се у њима погубна мисао по њих: да ако се онај тамо у тами исправи у кревету, па коракне из њега према њима – да ће им се нешто страховито ружно догодити (не мора их он ударити оним својим штапом, својом трећом ногом: били су свесни тога), нешто као пренесена болест, гора од јефтике, губе, или колере: ипак, ни та болештина-суђеница није морала доћи на њих тамо из таме, јер су сви они добро знали, као све оно што носе собом, за праву бољку тог човека, тог чуда у мраку – знали су да га његове поломљене ноге већ десетак година спутавају да коракне, да је то, у последње време, агонија човека из собе-рупе због које он почиње губити моћ говора. И, већ су се померали уназад, да га напусте, да остане сам са својим мраком, што људи, било какви да су, то обично у животу и чине са ближњим, као што човек на крају свога пута остаје сам, схвативши то коначно; да их тај

мрак, прилика у њему, ствари које базде, све то као у некаквој пакленој гомили – једино плаши. Но, застави их затегнута, посивела кожа на сувом лицу, неправилно мицање усана, криви, нагорели кажипрст од дувана, мумлање, које је попримило особину говора, клетве, очајног казивања, у коме се видела жалост што не може да упути речи ономе ко је оно рекао, што га је толико заболело – њега, овде у мраку. Уз неколико тешко разумљивих речи, до њихових ушију допре, тешко изговорено: „То само ја имам право да кажем...“ Затим се тело враћало у мрак, не тако споро као што је долазило из њега, остала је само присутна она бесомучност, оно стењање и оно пригушено мумлање. Онда се примирило, шумело је само из његових плућа, они на улазу схватише да је окренут ка зиду, да хоће мир, и они се склонили са улаза.

Врата на лесонитној прегради, која су пре личила на вертикално постављен поклопац, зашкрипаше, лесонит као и пре, доби изглед да је сав од једнога дела. Људски гласови заграјаше, измешаше се са смехом берберина округле главе...

**Одломак из романа
„Летопис тешњарски“
Славена Радовановића**

МОЗАИК

СЕЧА КНЕЗОВА, рад академског сликара и графичара Љубодрага Јанковића Јала (Јалета), ваљевског зета и аутора око 3000 слика.

Мозаик је дуго украшавао хотел „Гранд” на углу Улице војводе Мишића и Улице кнеза Милоша (Кнез-Милошева, како кажу Ваљевци).

Јале се у студентским данима, крајем педесетих, дружио са нашим потоњим сликарским величинама, Љубом Поповићем и Слободаном Јевтићем Пуликом. Имао је мали атеље на Обилићевом венцу у Београду, у згради некадашњег седишта Гестапоа. Имао је Јале у атељеу и грамофон, па се код њега окупљало друштво на разговоре о уметности и слушање плоча Албигонија и Салватореа Адама. Главно послужење било је „слатко”, које је Јалетова мајка Ружа редовно слала сину из родног Светозарева (Јагодине).

Посредник за израду мозаика између хотела „Гранд” и Јалета био је Пулика. Материјал (каменчиће) обезбедила је Грађевинска задруга „Беолик” из Београда. Постављен је на зид хотела 1961. или годину дана касније – ни Јале се више не сећа. Истина је да није био задовољан својом мозаичком представом Сече кнезова, сматрајући је превисе „илустративном”.

Откад знам за себе, познајем и тај мозаик, који ми се бескрајно допадао. Касније сам могла да наведем и разлоге тог допадања. Монументалан. Једноставан и визуелно сажет. Минимал-артистички. Сведеног колорита на сребрно-сиво, окер-зито и боју теракоте.

Ниста сувишно... а ни да фали. Епски. (И како је само била страшна она крива сабља „димискија”, коју Турчин, с натученом чалмом на чело, држи високо подигнуту над погнутим главама наших Илије и Алексе).

У каснијој зидарској преправци „Гранда” Јалетов мозаик је уклоњен. Причало се да је завршио на смећу у врећама грађевинског шута. Колале су и гласине да је послужио за украшавање дворишне стазе неког Ваљевца с кућом на периферији.

Јале се никад није занимао за даљу судбину свог мозаика. Можда је очекивао да се оствари предлог о реконструкцији и сталној поставци у Народном музеју. Али, било је то давно...

РАЈ

...у мом детињству био је веома близу. Одмах ту, у Карађорђевој улици, где је сад Градски трг и она једина преостала стара липа. Живела је ту некад госпа-Смиља са супругом, доктором Тихомиром Тиком Михаиловићем, у дугачкој приземној кући и још дужем дворишту. У то време су биљке расле веома високо у небо, као чаробни пасуљ. Стабљике гладиола у госпа-Смиљином дворишту биле су добрано више од мене.

И док се доктор Тика поваздан бавио својим пацијентима, госпа Смиља је газдовала замашним домаћинством. Носила је увек белу кецељу са трегерима и на њима нашивеним рисевима, као анђеоским крилцима. С розикастим лицем уоквиреним ситним седим коврцама личила је госпа Смиља на остарелог Купидона.

Лети и почетком јесени „примала” је госте у својој летњој кухињи у дну дворишта. Све је ту било на свом месту, осим што је „напољу”, међу зеленим зидовима. Шпорет „на дрва”, велики креденац, сто и столице и чесмица са белим керамичким лавабоом- потпуно обрасла бршљаном. Бавила су ту својим чувеним вештинама кувања „слатког” и припремању зимнице. Била је то и чудесна парфимерија домаћих мириса од шумских јагодица, белих трешања, купина, виноградарских бресака, шљива и дуња. Густе и карамелизоване ароме благостања. И слаткасто-киселкаста испарења куваног парадајза, укисељених краставаца и ајвара у огромној

приче из Ваљева

шерпи, који кључа на шпорету као лава у вулканском гротлу. Заводљивост тих боја и мириса „топила“ је мо-зак и стварност, узносећи их чулима у пуноћу и лепоту наднаравног блаженства.

Касније сам све сазнала о изгледу Раја, о рајске че-тири реке, цветним ливадама и бујним вртовима. И та, вишемиленијумска и званична библијска слика и виђе-ње Раја, никад није била на висини обиља и раскоши госпа-Смиљине рајске кухиње. И њених ароматичних састојака у алхемијским теглама и казанима.

ШВЕДСКИ СТО

„Дедови једоше кисело грождје а унуцима трну зуби“ - каже Библија, сликовито тврдећи да потомци плаћају грешке предака.

Чукундеда Милутин, отац моје прабабе Зорке, био је „мрљав на јелу“. Захтевао је, према породичном ка-зивању, да му се за ручак постави на астал све што је за тај оброк спремљено. Од супе/ чорбе до десерта. Он би само кратко погледао понуђено и почињао ручак од оног шта му се највише допадало. Углавном је прво јео слаткиш (обожавао је милихброт), потом би чалабрц-нуо главно јело, мало би стрпнуо салату а за супу/ чор-бу - ако остане места у стомаку (тако је говорио).

Због његовог необичног укуса и наопакe навике у исхрани- страдали су сви потомци.

Ниједном детету није било дозвољено да за оброком „извољева“. Није било „ово волим - ово не волим“. Није се смело „ово хоћу - ово нећу“. Било је забрањено пијуцкање воде за време ручка, како би се лакше прогутао залагај.

Тим усменим предањем како се Милутин хранио „накарадно и нездраво“ пуњене су уши свој потоњој деци у породици и фамилији и предузимане све мере да се неко на њега не изметне.

Више пута сам у детињству покушавала да извр-дам правила и да се засладим штанглом чоколаде или колачићем пре ручка. Тад би се ту увек нашао неко од старијих да ме спречи реченицом: „Поздравио те деда Милутин!“

„Поздрави и ти њега!“

Али, не лези враже! Временом сам и сама постала

традиционалиста и конзервативац, преносилац преда-ња и чувар реда и поретка за столом, све страхујући да и моја деца не стекну „погубне“ навике у јелу.

Не знам кад је измишљен „шведски сто“... али за Милутинов астал знам од најранијег детињства!

КАЛДРМА

Скоро нечујно, као у страху да не поремете нечи-ји мир, напустили су прошлог децембра тешњарску калдрму госпођа Пауна, удовица ваљевског хроничара Боре Вујића, и дојација Константин Апелић. После бог-зна колико корачаја. И углачаја тог овалног камења које је, уједно, и грумен соли, глава шећера и надошло тесто за погачу.

Танко извијених обрва, висока и стасита као богиња Артемида, Пауна је говорила цвркутавим гласом. Тек, по-јави се у свој својој лепоти и слави, као да носи лук и тобо-лац са стрелама а прича као врапчић и певуши као сеница. Врсна домаћица и вредна вртларка. Огромно двориште Вујића са старинским чардаком с почетка 20. века је, њој захваљујући, чувало спокојну уснулоост старих времена. Кад је остала сама у огромној кући утонула је у музејску тишину. Без чика Бориног зановетања, штектања његове писаће машине и шумног листања дневних новина. По-следњих година се у ходу поштапала. Од Артемидиног лука су хујеће године истесале старачки штап.

Константин Апелић је пореклом Грк. А можда и Цинцар, како су неки стари Ваљевци тврдили. Како год, још су његови преци, дошавши овде са Југа, додали презимену српско „ић“. Вредан и поштован занатлија. На довратку његове дојацијске радње и у излогу висиле су најразнобојније кануре вуне – цинобер црвене, ко-балтно плаве, шафран-жуте... А у радњи дугачка и ши-рока дрвена тезга, углачана поштеним радом, и на њој старинска каса. Кад је трикотажа потиснула домаћи штрикерај, чика Константин је фарбао избледеле фар-мерице ваљевске млађарије у тебет и црно. Онда је и тај посао пресушио, па је своју радњу издавао под закуп кафеџијама и грађанским удружењима.

И одоше тихо... низ Тешњар, како се овде каже, по тврдој калдрми, која уме да буде фина и мека, кад зау-век испраћа своје Тешњарце.

Бранка Ђурић

ПРОГРАМ 30. ТЕШЊАРСКИХ ВЕЧЕРИ

ПЕТАК, 5. август

19.00 Хол Центра за културу Ваљево

ВАЉЕВКЕ И ВАЉЕВЦИ

Изложба

19.00 Летња сцена обданишта „Пинокио“

ИВИЦА И МАРИЦА – Луткарска представа

Играју васпитачи Креативне радионице „Пинокио“ Удружења „Анђели чувари“ Ваљево

19.30 Галерија Народног музеја Ваљево

АРТ ТУРА – Свечано отварање изложбе

Изложба врхунских репродукција најпознатијих уметничких дела из збирки Народног музеја у Београду

20.00 Мала галерија Центра за културу Ваљево

ЛИКОВНИ АТЕЉЕ

Изложба радова радионица Центра за културу Ваљево: накит, мала школа дизајна и вајање

20.15 Тешњар, Етно кутак, Бирчанинова 7

ОТВАРАЊЕ ТЕШЊАРСКОГ ЕТНО КУТКА

ИЗРЕКЕ О БИЉКАМА

Професор – Драган Недељковић

20.45 Трг војводе Мишића

ПОДИЗАЊЕ ЗАСТАВЕ 30. ТЕШЊАРСКИХ ВЕЧЕРИ

Заставу подиже: Марко Јовановић, државни првак у рвању

21.00 Летња позорница

СВЕЧАНО ОТВАРАЊЕ 30. ТЕШЊАРСКИХ ВЕЧЕРИ

Фестивал отвара др Слободан Гвозденовић, градоначелник

21.15 Летња позорница – Кеј на Колубари

ПИЛОТИ – концерт

СУБОТА, 6. август

17.00–19.00 Парк Пећина

GRAND ON MAJND

Државно првенство у екстремним спортовима

Вожња у скејт парку

Клуб екстремних спортова „Икстрим фемили 014“

17.00 – 21.00 Парк код Југопетрола

ROYALVET VET PET HAPPENING

Телефон за пријаве: Јована Фашељак 060/610 73 93

Мејл за пријаве: jovana.faseljak@royalvet.rs,

www.facebook.com/RoyalCaninSerbia

19.00 Двориште Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић“

СЛОВЕНАЧКИ ПЕСНИЦИ

Иван Добник и Зоран Певец

Говори: мр Душан Стојковић, књижевни критичар и преводилац

19.15 Плато испред Народног музеја Ваљево

МИРНО СПАВАЈ, ВОЈВОДО

Промоција историјско-документарног романа

(роман посвећен мајору Воји Танкосићу)

Аутор: Градимир Николић

20.00 Дечја сцена, летња башта Дома војске

ПРИНЦЕЗА НА ЗРНУ ГРАШКА – Представа за децу

Играју деца Креативне радионице „Пинокио“ Удружења „Анђели чувари“ Ваљево

20.00 Летња позорница – Кеј на Колубари

СТАНИЦА МАШТЕ – концерт модерног и цез балета Студија М Ваљево

20.30 Тешњар, Бирчанинова 24

ИЗЛОЖБА ФОТОГРАФИЈА – ШМИНКА 2016. Студија Ана Пејдић

21.30 Летња позорница – Кеј на Колубари

Концерт Иване Јордан

НЕДЕЉА, 7. август

17.00–19.00 Парк Пећина

РОЛЕРИЦА – школа екстремних спортова

Окупљање и представљање програма

Клуб екстремних спортова „Икстрим фемили 014“

*за учеснике (малишане) биће обезбеђена заштитна опрема

18.00–20.00 Истраживачка кућа, Бирчанинова 128/6

ИСТРАЖИВАЧКИ МАТИНЕ

Гледање кроз телескоп, исхрана из природе, изложба фотографија, научно-популарна предавања, видео пројекције

19.00 Хол Центра за културу Ваљево

ГЕНОВЕВА

Изложба из циклуса Миодрага Ћириновића

19.15 Плато испред Народног музеја Ваљево

ВЕЧЕРИ АРХЕОЛОШКОГ ФИЛМА

са 17. међународне смотре археолошког филма Народног музеја Београд – ЗОРА ЕТРУРАЦА, Аспекти и сведоченства вијановске културе (70 мин) – ОТКРИВЕН ГРОБ КРАЉИЦЕ ЕДИТЕ (45 мин)

19.30 Дечја сцена, летња башта Дома војске

КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ ДЕЧЈЕ ПЕСНИКИЊЕ СЛАВКЕ

КЛИКОВАЦ И ПОДЕЈА КЊИГА

20.00 Дечја сцена, летња башта Дома војске

ЦЕНТАР СВЕТА – Представа за децу

20.15 Тешњар, Етно кутак, Бирчанинова 7

ИЗРЕКЕ О ЖИВОТИЊАМА

Професор Драган Недељковић

20.30 Свечана сала Ваљевске гимназије

ЦАЦИЈЕВ УСПОМЕНАР – представа

Цаци Михаиловић

21.00 Летња позорница – Кеј на Колубари

БЈЕСОВИ – концерт

Предгрупа: С.О.Р.С.

ПОНЕДЕЉАК, 8. август

9.00–13.00 ПРИЈАВЉИВАЊЕ ЗА МАСКЕНБАЛ

Телефоном на број 062/ 80 58 318

17.00–19.00 Парк Пећина

РОЛЕРИЦА – школа екстремних спортова

Вожња у скејт парку

Клуб екстремних спортова „Икстрим фемили 014“

*за учеснике (малишане) биће обезбеђена заштитна опрема

18.00–20.00 Истраживачка кућа, Бирчанинова 128/6

ИСТРАЖИВАЧКИ МАТИНЕ

Гледање кроз телескоп, исхрана из природе, изложба фотографија, научно-популарна предавања, видео пројекције

18.00 Дечја сцена, летња башта Дома војске

РАДИОНИЦА ГРАФИКЕ

Штампање линореза

Ментор: Бранко Симић

19.00 Споменик Драгојлу Дудићу

РАЗОТКРИВАЊЕ

Перформанс драмске радионице Центра за културу Ваљево

Гост: Андреј Живковић, полазник школе Гитарарт

Ментор: Угљеша Спасојевић

19.00 Летња сцена обданишта „Пинокио“

ВАШАР У ТОПОЛИ – Представа за децу

Играју деца Креативне радионице „Пинокио“ Удружења „Анђели чувари“ Ваљево

19.15 Плато испред Народног музеја Ваљево

ВЕЧЕРИ АРХЕОЛОШКОГ ФИЛМА

са 17. међународне смотре археолошког филма Народног музеја Београд – РАНОХРИШЋАНСКА БАЗИЛИКА КОД БЕЛЕ ПАЛАНКЕ (13 мин) – ТАЈАНСТВЕНИ ТУРФАН, Од пута свиле до Хубмолдфорума (45 мин)

19.45 Божић галерија код Рима, кеј Првог устанка

ИЗЛОЖБА ФОТО КЛУБА ВАЉЕВО

20.00 Дечја сцена, летња башта Дома војске

ШТУМПФОВИ И МАЈКА ПРИРОДА – Представа за децу

20.15 Десанкин венац

СВУДА ПОЋИ, У ВАЉЕВО ДОЋИ!

Вече „NATIONAL TRAVEL“ агенције

– Туристички почетници из вртића „Пинокио“

– ТУРИЗАМ У ВАЉЕВСКОМ КРАЈУ – трибина

20.30 Двориште Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић“

ВАЉЕВСКА КЊИЖЕВНА УДРУЖЕЊА

Арт група АКТ – Данијела Падејски и РИМА – Радмила Настић

21.00 Летња позорница – Кеј на Колубари

КВАЛИФИКАЦИОНА МИНИ ГИТАРИЈАДА ЗА УЧЕШЋЕ ДЕМО БЕНДОВА НА 50. ГИТАРИЈАДИ ЗАЈЕЧАР

23.00 Плато Центра за културу

ДИ ЦЕЈ ВЕЧЕ И ПЕНА ПАРТИ

УТОРАК, 9. август

9.00–13.00 ПРИЈАВЉИВАЊЕ ЗА МАСКЕНБАЛ

Телефоном на број 062/ 80 58 318

17.00–19.00 Парк Пећина

РОЛЕРИЦА – школа екстремних спортова

Вожња у скејт парку

Клуб екстремних спортова „Икстрим фемили 014“

*за учеснике (малишане) биће обезбеђена заштитна опрема

18.00 Дечја сцена, летња башта Дома војске

РАДИОНИЦА ГРАФИКЕ

Штампање линореза

Ментор: Бранко Симић

19.00 Летња сцена обданишта „Пинокио“

ПЛЕСНО РАЗИГРАВАЊЕ – ХИП-ХОП – ИГРАЈМО ЗАЈЕДНО!

Плесни клуб „Лагуна“ и Удружење „Анђели чувари“ Ваљево

19.15 Плато испред народног музеја Ваљево

ВЕЧЕРИ АРХЕОЛОШКОГ ФИЛМА

са 17. међународне смотре археолошког филма Народног музеја

– ПУРПУРНИ СИРМИЈУМ (27 мин)

– ДРВОДЕЉЕ И СТОЛАРИ У БРОНЗАНОМ ДОБУ (23 мин)

19.30 Мала галерија Центра за културу Ваљево

СТРИПОВАЊЕ

Изложба радова стрип-радионице Центра за културу Ваљево

19.45 Двориште Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић“ Ваљево

ПОД СЈАЈЕМ ЗВЕЗДА

Програм полазника најстарије групе

Школе глуме и културе говора глумице Катарине Вићентијевић при

Матичној библиотеци „Љубомир Ненадовић“ Ваљево

20.00 Дечја сцена, летња башта Дома војске

ПУТ ОКО СВЕТА – Представа за децу

20.05 Галерија Трнавац

ВАЛТЕР ДЕ ЛЕРОН, Венецуела

изложба

20.15 Тешњар, Етно-кутак, Бирчанинова 7

ПОВРШИНЕ ПОД ДРВЕЊЕМ – НАЗИВИ

Професор Драган Недељковић

21.00 Летња позорница – Кеј на Колубари

ЗОРИЦА БРУНЦЛИК – концерт

СРЕДА, 10. август

9.00–13.00 ПРИЈАВЉИВАЊЕ ЗА МАСКЕНБАЛ

Телефоном на број 062/ 80 58 318

10.00 Плато Центра за културу Ваљево

3D OLIMPIJATOR – street art

3Д улично сликање

Слика Миљивој Костић

11.00 Двориште Матичне библиотеке „Љубомир Ненадовић“ Ваљево

МАТЕМАТИКА ЈЕ СВУДА

Креативна радионица проф. Марије Јовановић за ученике основних

школа из циклуса радионица „Весела средина“ Матичне библиотеке

„Љубомир Ненадовић“ Ваљево

17.00–19.00 Парк Пећина

РОЛЕРИЦА – школа екстремних спортова

Вожња у скејт парку – дан за маме и тате, баке и деке на ролерима

Клуб екстремних спортова „Икстрим фемили 014“

*за учеснике (малишане) биће обезбеђена заштитна опрема

18.00 Дечја сцена, летња башта Дома војске

РАДИОНИЦА ГРАФИКЕ

Штампање линореза

Ментор: Бранко Симић

18.30 Плато Народног музеја Ваљево

У ЗНАКУ ПИСАЦА КЊИЖЕВНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ ВАЉЕВО

19.00 Летња сцена обданишта „Пинокио“

УОБРАЖЕНКО И ЗВЕЗДАНА – Представа за децу

Играју васпитачи Креативне радионице „Пинокио“ Удружења

„Анђели чувари“ Ваљево

17. 00–18.00 Плато Центра за културу

ПОДЕЛА ТАКМИЧАРСКИХ БРОЈЕВА УЧЕСНИЦИМА

МАСКЕНБАЛА И ФОРМИРАЊЕ ПОВОРКЕ

18.15 МАСКЕНБАЛСКА ШЕТЊА

Центар за културу, хотел Гранд, Десанкин трг, Карађорђево до

Градског трга

19.00 Градски трг

МАСКЕНБАЛ

УКЉУЧИ СЕ У МАШТАРЕЊЕ, ПОЧИЊЕ МАСКЕНБАРЕЊЕ!

Организатор: Установа за децу предшколског узраста „Милица Ножица“

19.15 Плато испред народног музеја Ваљево

ВЕЧЕРИ АРХЕОЛОШКОГ ФИЛМА

са 17. међународне смотре археолошког филма Народног музеја

– ТАЈНЕ ВОДЕ ПАЛЕРМА (52 мин)

– ЖЕНЕ ВИКИНГА 1 – СИГРУНИН БЕГ НА ИСЛАНД (52 мин)

19.30 Хол Центра за културу Ваљево

СУСРЕТАЊА, ЕХО

Интернационална изложба

Изложбу отвара: Драгана Купрешанин

20.00 Свечана сала Ваљевске гимназије

ПЕРО ЗУБАЦ – књижевно вече

21.00 Летња позорница – Кеј на Колубари

ВЕЧЕ ФOLКЛОРА – концерт

Играју: КУД Абрашевић, Крушић, Градац, Ђердан, Извор и

Ваљарице

21.05 Плато код споменика Драгојлу Дудићу

ГЛУМАРЕЊЕ

глумачка радионица за средњошколце и студенте

Ментори: Катарина Вићентијевић, Ангелина Лукић и Угљеша

Спасојевић

ЧЕТВРТАК, 11. август

17.00–19.00 Парк Пећина

РОЛЕРИЦА – школа екстремних спортова

Мини такмичење

Клуб екстремних спортова „Икстрим фемили 014“

*за учеснике (малишане) биће обезбеђена заштитна опрема

19.00 Летња сцена обданишта „Пинокио“

ЧУДНЕ ЗВЕРИ НА ПРОВЕРИ – Представа за децу

Играју васпитачи Креативне радионице „Пинокио“ Удружења

„Анђели чувари“ Ваљево

19.00 Трг Десанке Максимовић

ТРКА БЕБА

Бебе старости до 24 месеца

Пријавите се за стазу дугу 24 метра!

Пријављивање од 18.00 до 19.00 часова

19.00 Плато испред Народног музеја Ваљево

ВЕЧЕРИ АРХЕОЛОШКОГ ФИЛМА

са 17. међународне смотре археолошког филма Народног музеја

– КЛЕСАРСКИ ЕХО (12 мин)

– Silica Glass, ЗВЕЗДАНО СТАКЛО ИЗ ЛИБИЈСКЕ ПУСТИЊЕ (35 мин)

– ВЕРОНА, ОТВОРЕНИ ГРАД. У трагању за Вероном римског доба

(41 мин)

20.00 Дечја сцена, летња башта Дома војске

ПРАСЕЊА РОКЕРСКО – ЕКОЛОШКА БАЈКА – представа за децу

Премијера

20.05 Тешњар, Етно кутак, Бирчанинова 7

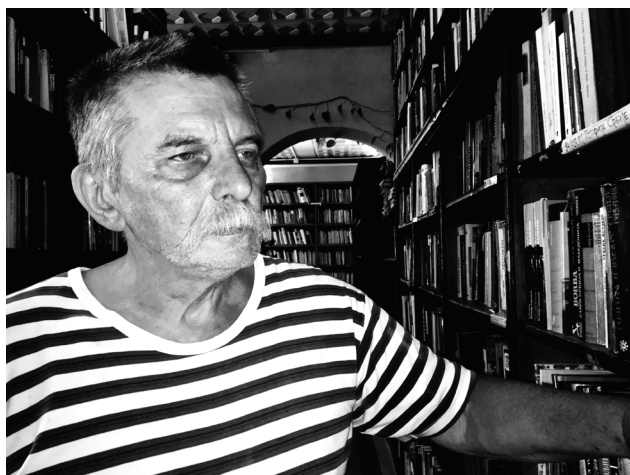
ПОВРШИНЕ ПОД УКРАСНИМ БИЉЕМ – НАЗИВИ

Професор Драган Недељковић

21.00 Летња позорница – Кеј на Колубари

НЕДА УКРАДЕН – концерт

ПРВИ УРЕДНИК „ТЕШЊАРСКОГ ГЛАСОНОШЕ“

Недавно ми је до руку дошао прошлогодишњи број Тешњарског гласоноше сав шарен као вашарски лицидерски колач. Као и увек, очекивао сам једну од патолошких лажи нове демоније. И налетео сам на њу; била је непотписана – што је значило да редакција стоји иза тог текста. Обавештење, скоро као наређење, односило се на помен личности за коју је непотписани муфлуз тврдио да је исти био уредник од првог броја Т. гласоноше!? Истина гласи сасвим другачије, али како нема угледа, нити морала у медијској монтажи атракција (у којој се образина и биографија газде пере и чува) моја шанса за демант те новодемонијске гнусобе лежи само у овом личном тексту.

Пре неких тридесетак година, моја маленкост је добила понуду да буде Први уредник Т. гласоноше. То сам са задовољством прихватио и за то имам још увек живих сведока. Још увек памтим текстове из тог првог броја Гласоноше: Били су посвећени отварању нове аутобуске станице у граду; испуњени неумерном хвалом тадашњег председника општине Ваљева и његовим настојањима у политици (касније ћемо видети каква је била), а о самој зиданици аутобуске станице испис је био беспризоран као да је био у питању спејс-шатл који је са обала Колубаре избачен на Месец!, а не једна бизарна чињеница и за путнички саобраћај у ондашњој (енверовској) Албанији. Сарадници Т. гласоноше беху ондашњи матуранти Ваљевске гимназије. Све сама деца под мојим навијачким дрилом. Молим Господа, ако су негде у свету, којим случајем новинари, да не буду уредничке слуге. Сву одговорност њихових (ондашњих) навијачких текстова примам на себе. Деца нису крива за исквареност старијих.

После тога, као у кошмару, уследио је пакао при(х)ватизације: за три жуте банке кесарошка политичка секта куповала је по овом граду, будућашто, финансијским машинацијама фирме и локална предузећа. Овај несрећни град убрзо постаје опустела и заборављена српска прђија. Слепо црево државе које нема честиту зграду библиотеке. У коме претрчаваш преко улице да би ушао у нешто што личи на библиотеку. У прђији у којој се по ко зна који пут (под машинацијом и опсенар-

ским причама о беспарици) разматра могућност продаје зграде коју су група краљевих официра даровали Ваљеву. Зграда Дома ЈНА је обновљена али је и даље под секиром новодемонијске продаје. Предвођени повампиеним Вулом Пупавцем (овдашњим политичким неталентом), а не Савом Савановићем, кога у касабџици газда и његова дробеж проглашавају важнијим и значајнијим Ваљевцем од Николаја и аве Јустина – новодобачка политичка секта Ваљева, убацивши своје чланове у све странке града, заводи глад одузимајући људима посао, уцену и беспарицу као један од начина обезбоженог политичког деловања. Још су ми пред очима, у њиховом мраку, Господе!, гладне очи деце које мајке „Стевана Филиповића“, „Узора“, кожаре, „Србијанке“, „Крушица“ – вуку улицама Ваљева у протестима издезуме не мајке тражећи правду и хлеб за своју гладну децу, а грађани знају како су ми прђијске лопуждаре изашле у сусрет... Све ово је написано да се коначно зна (ради истине) ко је био први уредник Тешњарског гласоноше.

Славен Радовановић

ТЕШЊАРСКИ ГЛАСОНОША

Издавач

ГРАД ВАЉЕВО

Уредник

Живорад Јанковић

Редакција

Бранка Ђурић, Снежана Билић, Славен
Радовановић, Божин Јаневски

Уредник фотграфије

Иван Симић

Технички уредник

Алекса Томић

Тираж

1000

Штампа

Империон, Ваљево

ИЗЛАЗИ У ДАНЕ ТЕШЊАРСКИХ ВЕЧЕРИ